

ŽEMAITIJOJE,

AUKŠTAITIJOJE,

DŽŪKIJOJE,

SŪDUVOJE,

MAŽOJOJE LIETUVOJE

*Lietuvos muziejų kelio 7-asis naujienlaiškis***Liepos 10 – 14 d.****Šią savaitę Lietuvos muziejų kelias – Panevėžyje ir Biržuose.**

Liepos 10 d., antradienį Lietuvos muziejų kelias užsuka į Panevėžio kraštotyros muziejų. 14 val. muziejuje vyks renginys „Atviras muziejus“, taip pat pristatomas katalogas „G. Petkevičaitės-Bitės memorialinis palikimas Panevėžio kraštotyros muziejuje“. Visą savaitę, liepos 10–14 d., muziejaus lankymas – nemokamas.

Liepos 12 d., ketvirtadienį, 14 val. visi kviečiami į parodos „Pagaminta Panevėžyje: XX amžius“ pristatymą.

Pirmoji muziejaus ekspozicija atidaryta 1925 m. sausio 18 d., dabar jų muziejuje – penkios. Muziejuje saugoma daugiau kaip 95 000 eksponatų, liudijančių Panevėžio krašto praeitį, kultūrą, gamtą.

Lankytojams pristatoma ekspozicija „Kryždirbystė Aukštaitijoje“, kurioje galima susipažinti su Panevėžio krašto dievdirbystės tradicijomis, žymiausiais dievdirbiais. Ekspozicijoje atskleidžiama XVIII a. II p. – XX a. pr. Vidurio Lietuvai būdingų santūrių, lakoniškų formų liaudies skulptūros tradicija. Pristatomi garsiausių Vidurio Aukštaitijos dievdirbių Vinco Svirskio, Ksavero Danausko, Igno Bieliausko, Silvestro Merkelio, Jono Valio ir kitų darbai.

„Krašto istorijos ekspozicijoje“ pasakojama apie Panevėžio krašto praeitį nuo pirmųjų gyventojų pasirodymo (prieš 10–12 tūkst. m.) iki 1940 metų SSRS okupacijos. Išsamiai supažindinama su senųjų gyventojų buitimi, gyvenimo būdu, etninių darinių formavimusi, ryšiais su kaimynais, papročiais, pasaulėžiūra. Didelė ekspozicijos dalis skirta Panevėžio miesto raidai. Atkurti XX a. pr. parduotuvės ir fotoateljė interjerai, didelė nuotrauka perkelia lankytoją į to laikotarpio Laisvės aikštę. Ekspozicijoje pristatyta lietuvių nacionalinio atgimimo raida, žymiausi krašto visuomenės veikėjai. Ypač daug informacijos apie Panevėžio ekonomiką, kultūrą ir švietimą, savivaldybės veiklą 1918–1939 m. Nemažai medžiagos lankytojams pateikta apie 1918–1920 metų kovas dėl Lietuvos nepriklausomybės, Panevėžio krašto savanorius. Eksponuojama daug senų nuotraukų, dokumentų, autentiškų daiktų, įrengtas tarpukario svetainės interjeras.

„Gamtos ekspozicijoje“ eksponuojami vertingi ir reti Panevėžio krašto floros ir faunos pavyzdžiai: pilkoji žąsis, vapsvaėdis, didysis apuokas, balinė pelėda, gervė, pelėsakalis, tetervinas ir kt. Ekspozicijoje sukurta miško ir jo gyventojų panorama. Vertingiausia gamtos ekspozicijoje – Valerijono Straševičiaus (1885–1968) iš visų pasaulio žemynų surinktų vabzdžių kolekcija, kurioje yra daugiau nei 5000 eksponatų. Didžiąją kolekcijos dalį sudaro nuostabaus grožio atogrąžų drugiai. Kolekcijoje gausu egzotiškų vabzdžių: Dynastes, Goliathus genčių vabalai, elniavabalai, o taip pat mėlynosios bitės, kurių dalis šiandien jau išnykę.

Liepos 11 d., trečiadienį lankytojus pasitiks Panevėžio kraštotyros muziejaus padalinys – Pasipriešinimo sovietinei okupacijai ir Sąjūdžio muziejus. 14 val. muziejuje vyks knygos „Kovoje už brangią Tėvynę: „Vyčio“ apygardos partizanų istorija“ pristatymas ir tremtinių choro „Likimai“ koncertas.

2004 metais duris lankytojams atvėrė Pasipriešinimo sovietinei okupacijai ir Sąjūdžio muziejus. Jis įkurtas buvusiose Sąjūdžio Panevėžio grupės patalpose. Rugpjūčio 23 d. miesto visuomenei buvo pristatyta naujoji ekspozicija. Jos autoriai – muziejininkai Emilija Juškinė, Donatas Pilkauskas, dailininkė Danguolė Gailiūnaitė. Moderniai įrengta nuolatinė ekspozicija atspindi pasipriešinimą sovietinei okupacijai Panevėžio krašte 1940–1990 metais. Pagrindinės temos: pirmoji sovietinė okupacija, tremtys ir kalinimai, partizaninė kova, neginkluotas

pasipriešinimas, Sąjūdis. Ekspozicijos dalyje, apžvelgiančioje pirmąjį sovietinį laikotarpį Panevėžio krašte, nemažai vietos skiriama besitraukiančios Raudonosios armijos terorui. Tremtinių ir politinių kalinių gyvenimą iliustruoja įdomiai sukurto interjero fone eksponuojami tremtinių bei kalinių daiktai, fotografijos. Išpūdingai perteikta partizaninė kova, neginkluotas pilietinis pasipriešinimas, pagrindinė ir disidentinė veikla. Ekspozicija užbaigiama Sąjūdžio veikla bei nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimu. Ekspoziciją papildoma moderni pateikta virtuali ekspozicija bei skaitykla. Muziejus atviras lankytojams, čia vyksta įvairūs renginiai, rengiamos parodos, vedamos edukacinės programos moksleiviams.

Liepos 13–14 d. Lietuvos muziejų kelias stabtels Biržuose, renginiai vyks Biržų krašto muziejuje „Sėla“.

Oficialus muziejaus atidarymas įvyko 1928 m. Dabar muziejuje saugoma apie 110 tūkst. eksponatų, mokslinėje bibliotekoje sukaupta virš 18 tūkst. leidinių. Vyksta mokslinė tiriamoji, leidybinė, edukacinė veikla, organizuojami renginiai ir šventės, skirtos istorinių įvykių sukaktims paminėti, rengiamos dailės ir liaudies meno parodos.

Muziejaus 25 salėse eksponuojami eksponatai, pasakojantys apie krašto istoriją ir kultūrą. Tai sėlių ir žiemgalių archeologija, kunigaikščių Radvilų ir grafų Tiškevičių epocha, Biržų kraštas Rusijos imperijos valdymo, Nepriklausomos Lietuvos ir XX a. II pusės laikotarpiu. Daug dėmesio skirta Biržų krašto religinių konfesijų istorijai, raštijai ir menui, etnokultūrinei praeičiai. Dažnai rengiamos keičiamos ir pastovios ekspozicijos, skirtos švietimui, sportui ir kt. sritims.

Muziejuje lankytojai gali pamatyti pirmąją Lietuvoje atstatytą autentišką XVII a. pab. koklinę krosnį.

Liepos 13 d., penktadienį, 16.30 val. Biržų krašto muziejuje „Sėla“ vyks parodos „Dvarų kultūros atspindžiai“ pristatymas ir „bajorvakaris“. Parodoje bus eksponuojamos **Skrėbiškio dvaro vertybės, atidaryme muzikuos senosios muzikos ansamblis „Reversio“.** Visą savaitgalį (liepos 13–15 d.) nuo 10 val. specialusis meniu „Dvaro virtuvės paslaptys“ Biržų pilies rūmų restorane, edukaciniai užsiėmimai lankytojų grupėms ir šeimoms.

Liepos 14 d., šeštadienį, 9 val. muziejus kviečia dalyvauti ekskursijoje po Biržų r. dvarus. *Išankstinė registracija el. paštu sela@birzumuziejus.lt, tel. 8 450 33390, 8 655 57738.*

Informaciją parengė Lietuvos muziejų kelio Aukštaitijoje koordinatore, Šiaulių „Aušros“ muziejaus Ryšių su visuomene skyriaus kultūrinių renginių koordinatore Romena Liakaitė (8 601 54427).

Detali „Lietuvos muziejų kelio“ programa skelbiama Lietuvos muziejų portale www.muziejai.lt

**Projekto rengėjas – Lietuvos muziejų asociacija ir 87 muziejai visoje Lietuvoje.
Lietuvos muziejų kelią remia – Kultūros ministerija,
pagrindinis Muziejų metų partneris – Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija.**

1812–2012-ieji:
DVIEJŲ ŠIMTMEČIŲ MUZIEJŲ KELIAS
Nuo Dionizo Poškos Baublių iki šiuolaikiško Lietuvos jūrų muziejaus

Projektą remia

LIETUOVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

Pagrindinis Muziejų metų partneris

LRT

Lietuvos nacionalinis
radijas ir televizija